

SUOMEN AMPUMAHIIHTOLIITTO
FINNISH BIATHLON ASSOCIATION

KILPAILUMANIPULAATION TORJUNTAOHJELMA

2022

Hyväksytty SAhL:n hallituksen kokouksessa 2.2.2022

Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. KILPAILUMANIPULAATIO	3
3. KILPAILUMANIPULAATION TORJUNTAOHJELMA	4
4. TAVOITTEET	4
5. ORGANISAATIO JA VASTUUALUEET	5
6. TOIMENPITEET	5
6.1 Koulutus.....	5
6.2 Tiedotus ja viestintä	6
6.3 Sopimukset ja lajisäännöt.....	6
6.3.1 Valmennusryhmiin ja edustusjoukkueisiin kuuluvien urheilijoiden sopimukset.....	7
6.3.2 Valmentajien työsopimukset.....	7
6.3.3 Muiden SAHL:n toimihenkilöiden sopimukset.....	7
6.3.4 Yhteistyösopimukset	7
6.3.5 SAHL:n lajisäännöt	8
7. SEURANTA, KEHITTÄMINEN JA RESURSSIT	8
8. VALVONTA.....	8
8.1 Tilannekuva	8
8.2 Kilpailumanipulaatioepäilystä ilmoittaminen.....	9
8.3 Kilpailunjärjestäjän velvoitteet.....	9
8.4 Liiton velvoitteet	9
8.5 Yhteyshenkilö	9
9. RIKKEET JA SEURAAMUSKÄYTÄNTÖ	10
9.1 Rikkomukset	10
9.2 Seuraamukset.....	10
10. TOIMINTAOHJE KILPAILUMANIPULAATIOEPÄILYSSÄ	11
11. TOIMINTA JA VIESTINTÄ POIKKEUSTILANTEESSA.....	11
12. LISÄTIETOA	13

1. JOHDANTO

Suomen Ampumahiihtoliitto (SAHL) huomioi vastuullisuuden kaikissa toiminnoissaan. Vastuullisuuteen liittyvät toimet ovat liiton strategian ytimessä.

Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteena on kasvattaa tietoisuutta aiheesta, jotta ilmiö tunnistetaan ja siihen osataan puuttua. Kilpailumanipulaation torjuntaohjelma on tarkoitettu kaikille urheilutoimijoille. Urheilutoimijoiksi katsotaan seuratoimijat, urheilijat, valmentajat, huoltajat sekä muut joukkueen kanssa kiinteästi tekemisissä olevat henkilöt.

Kilpailumanipulaation torjuntaohjelma huomioidaan kaikessa Ampumahiihtoliiton toiminnassa, ja urheilutoimijoita tiedotetaan uudesta ohjelmasta. Vastuulliset toimintamallit ovat esillä niin urheilijoiden valmentautumisessa kuin uusien valmentajien ja ohjaajien sekä johtohenkilöiden koulutuksessa. SAHL katsoo tärkeäksi asiaksi tiedottaa vastuullisista toimintamalleista koko ampumahiihtoväelle Suomessa.

SAHL:n kilpailumanipulaation torjuntaohjelmassa esitetään toimintaohjeet, jotka sitovat SAHL:n toimintaan kuuluvia henkilöitä; urheilijoita, valmentajia, kouluttajia ja johtohenkilöitä. Lisäksi kilpailumanipulaation torjuntaohjelmasta löytyy tietoa ilmiöstä, seuraamuksista, tiedottamisesta sekä koulutuksesta.

SAHL:n kilpailumanipulaation torjuntaohjelman laatimisvastuu on ollut projektityöntekijällä yhteistyössä toiminnanjohtajan kanssa. Ohjelma on laadittu noudattaen Suomen urheilun eettinen keskus SUEK vuoden 2021 kriteeristöä lajiliittojen kilpailumanipulaation torjuntaohjelmille. SUEKin kommentit on huomioitu ohjelman viimeistelyvaiheessa.

Ohjelma on hyväksytty SAHL:n hallituksen kokouksessa 2.2.2022.

2. KILPAILUMANIPULAATIO

Kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan vilpillistä vaikuttamista kilpailun kulkuun tai sen lopputulokseen. Kilpailumanipulaatio ilmenee eri lajeissa eri tavoin. Kilpailumanipulointia ei tapahdu vain huippu-urheilussa, vaan sitä voi kohdistua myös pienempiin kilpailuihin. Kilpailumanipuloinnilla on negatiivisia vaikutuksia urheilun uskottavuuteen, maineeseen ja talouteen. Seuraukset vaikuttavat urheilun perusarvoihin ja reiluun peliin.

Reilun pelin periaatteet ovat tärkeässä roolissa SAHL:n nuorisotyössä. Vastuullisuus ja rehti voiton tahto ovat SAHL:n arvoja ja kilpailumanipulaation torjuntaohjelman kantavia voimia. SAHL pyrkii korostamaan eettisesti ja moraalisesti kestäviä elämänarvoja ja vastuullisuutta kaikessa toiminnassaan.

Kilpailumanipulaatio voi ilmetä ampumahiihdossa eri tavoin.

1. Kilpailumanipulointi voi ilmetä manipulointina tai pyrkimyksenä vaikuttaa kilpailutapahtuman kulkuun. Kilpailumanipuloinniksi katsotaan myös urheileminen ennakolta sovittuun lopputulokseen pyrkien.
2. Kilpailumanipulaatio voi olla vedonlyöntiä kilpailutapahtumasta. Vedonlyönnillä tarkoitetaan sekä omaa että edustajan kautta tapahtuvaa vedonlyöntiä tai muulla tavoin siihen vaikuttamista. Vedonlyönti on kiellettyä omasta kilpailutapahtumasta sekä oman seuran ja yhteistyöseurojen kilpailuista.
3. Kilpailumanipulointia on muutos, joka ei ole rikoslain tai kilpailusääntöjen mukainen. Sääntöjen vastaiset varusteet ovat esimerkki kilpailumanipulaatiosta ampumahiihdossa.

Sisäpiiritiedon, kuten julkaisemattomien joukkueiden kokoonpanotietojen jakaminen ulkopuolisille on kiellettyä SAHL:n kurinpitosääntöjen mukaisesti. Sisäpiiritietoa ovat myös urheilijoiden terveystiedot sekä kilpailutaktikat, joiden jakaminen ulkopuolisille katsotaan kilpailumanipuloinniksi.

SAHL pyrkii toiminnallaan ehkäisemään kilpailumanipulaatiotapauksia sekä siihen liittyviä epäselvyyksiä ja väärinymmärryksiä. Yhteistyö kilpailumanipulaation torjumiseksi eri tahojen kanssa helpottaa ja tehostaa SAHL:n omia toimenpiteitä. Kilpailumanipulaation kansainvälinen luonne edellyttää sekä kansallista että kansainvälistä yhteistyötä sen torjumiseksi.

Liitto tekee tiivistä yhteistyötä IBU:n, WADA:n sekä SUEKin kanssa.

3. KILPAILUMANIPULAATION TORJUNTAOHJELMA

Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteena on lisätä tietoisuutta aiheesta. Keskeisintä ilmiön torjunnassa on sen tunnistaminen ja ymmärtäminen, jotta siihen osataan tarvittaessa puuttua. Kilpailumanipulaation torjuntaohjelmaan on kirjattu aiheeseen liittyvä koulutus ja tiedottaminen Ampumahiihtoliiton toiminnassa. Koulutuksen ja viestinnän avulla pyritään siihen, että urheilijat ja muut urheilutoimijat tunnistavat ilmiön ja suhtautuvat kielteisesti kilpailumanipulaatioon.

Suomen valtio on allekirjoittanut Euroopan neuvoston manipuloinnin vastaisen yleissopimuksen (2014). Sopimuksen tavoitteena on estää urheilukilpailujen manipulointi rehellisyyden ja etiikan suojelemiseksi. Tavoitteeseen pyritään toimenpiteillä, joiden päämääränä on urheilukilpailujen manipuloinnin ehkäiseminen ja tunnistaminen. Macolin-yleissopimus edellyttää viranomaisia tekemään yhteistyötä urheilujärjestöjen, vedonlyöntioperaattoreiden ja kilpailujen järjestäjien kanssa urheilukilpailujen manipuloinnin estämiseksi. Kilpailumanipulaation torjuntaa koordinoi ja hallinnoi Suomessa opetus- ja kulttuuriministeriön asettama kansallinen yhteistoimintaryhmä. Kansallisen yhteistoimintaryhmän puheenjohtajana ja sihteeristönä toimii Suomen urheilun eettinen keskus (SUEK).

SAHL huomioi kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteet toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Keskeisille kohderyhmille on suunniteltu tehokkaat ja konkreettiset toimenpiteet ilmiön torjumiseksi. Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tarkoituksena on turvata urheilijoiden oikeus reiluun kilpailuun, puolustaa urheilun oikeudenmukaisuutta ja luotettavuutta sekä kunnioittaa urheilun etiikkaa.

4. TAVOITTEET

SAHL:n kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteet

1. Edistää vastuullisuutta lajin toiminnoissa ja toteuttaa urheilun eettisiä tavoitteita
2. Tiedottaa uudesta kilpailumanipulaation torjuntaohjelmasta ilmiön ehkäisemiseksi ja tunnistamiseksi
3. Pyrkii turvaamaan urheilijoiden, toimitsijoiden ja yleisön oikeuksia reiluun urheiluun ja kilpailuun
4. Ennaltaehkäistä kilpailumanipulaatiota tiedotuksen ja koulutuksen avulla
5. Määrittellä SAHL:n organisaatioon kuuluvien henkilöiden ja tahojen vastualueet ja tehtävät kilpailumanipulaation torjumiseksi

6. Määritellä ne toimenpiteet, joilla lajin parissa toimivien urheilijoiden, valmentajien ja huoltajien sekä luottamus- ja toimihenkilöiden asiantuntemus kilpailumanipulaation tunnistamiseksi ja torjumiseksi päivittyy säännöllisesti ja kattavasti
7. Vaikuttaa lajin kilpailumanipulaation torjuntaan niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin
8. Pitää ampumahiihtourheilu vapaana kilpailumanipulaatiosta

5. ORGANISAATIO JA VASTUUALUEET

Päivastuu kilpailumanipulaation torjuntaohjelmasta on SAhL:n hallituksella. Hallitus vastaa siitä, että SAhL:n työntekijöiden työsopimuksissa sekä SAhL:n tekemissä yhteistyösopimuksissa on maininta kilpailumanipulaatiosta. Lisäksi toiminnanjohtaja vastaa siitä, että valmennusryhmiin kuuluvien urheilijoiden valmentautumissopimuksissa sitoudutaan kilpailumanipulaation torjumiseen. Huippu-urheiluun (SAhL:n valmennusryhmät) liittyvästä toiminnasta vastaa valmennus- ja kilpailuvaliokunta. Nuorisourheiluun (aluryhmät) liittyvästä toiminnasta vastaa seura- ja harrastevaliokunta. Ohjaaja- ja valmentajakoulutukseen liittyvistä asiasisällöistä vastaavat asianomaiset kouluttajat ja valiokunnat. Kilpailumanipulaation torjumiseen liittyvästä viestinnästä ja ohjelman ajan tasalla pitämisestä vastaa toiminnanjohtaja vastuuhenkilönä. Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman hyväksyy SAhL:n hallitus.

6. TOIMENPITEET

SAhL:n kilpailumanipulaation torjuntaohjelma on tarkoitettu ampumahiihdon parissa toimivien urheilijoiden, heidän tukihenkilöiden, valmentajien sekä muiden SAhL:n toimihenkilöiden käyttöön. Ohjelman toteuttamisesta ja seurannasta vastaa toiminnanjohtaja, joka raportoi toiminnasta vuosittain SAhL:n hallitukselle. Vaikuttamisen pääkohteet ovat SAhL:n alaisuudessa toimiva valmennusjohto (kaikkien ryhmien valmentajat), huoltohenkilöstö, valmennusryhmien urheilijat sekä ohjaaja- ja valmentajakoulutukseen osallistuvat seuravalmentajat/ohjaajat.

6.1 Koulutus

Koulutuksen tavoitteena on kasvattaa tietoisuutta kilpailumanipulaatiosta, jotta ilmiö tunnistetaan ja siihen osataan puuttua. Tavoitteena on varmistaa, että kaikilla urheilutoimijoilla on tarvittava ja ajantasainen tieto kilpailumanipulaatiosta.

SAhL:n ohjaaja- ja valmentajakoulutusmateriaaliin sisällytetään oma osionsa kilpailumanipulaatiosta yhteistyössä SUEKin kanssa. Materiaalina hyödynnetään SUEKin Reilusti paras -verkkokoulutusta sekä SUEKin koulutusmateriaalia ja kouluttajakoulutuksia. Kaikille ohjaaja- ja valmentajakoulutukseen osallistuville henkilöille jaetaan antidopingopas sekä korostetaan kaikessa toiminnassa eettisesti ja moraalisesti kestäviä elämänarvoja. Koulutussisältöä päivitetään yhteistyössä SUEKin kanssa.

Toiminnanjohtaja vastuuhenkilönä huolehtii yhdessä koulutuksesta vastaavan valmennus- ja kilpailuvaliokunnan kanssa siitä, että kilpailumanipulaation koulutus huomioidaan ohjaaja- ja

valmentajakoulutusmateriaalissa. Lisäksi vastaavat kouluttajat vastaavat siitä, mistä ja miten aiheeseen liittyvää lisätietoa voi saada (ks. kohta 12). Valmentajakoulutuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös SUEKin kouluttajia.

Liiton valmennusryhmiin kuuluville urheilijoille annetaan ryhmän vastuuvallmentajan johdolla tietoutta kilpailumanipulaatiosta leirityksen yhteydessä. Lisäksi aiheeseen liittyvä koulutus tilataan SUEKilta vuosittain. Koulutuksessa yhdistyy sekä kilpailumanipulaation torjunta että antidopingtoiminta.

Kaikille SAHL:n valmennusryhmiin kuuluville urheilijoille tiedotetaan uudesta kilpailumanipulaation torjuntaohjelmasta. Tietoisuutta aiheesta pyritään lisäämään, jotta ilmiö tunnistetaan ja siihen osataan puuttua. Valmennusryhmiin kuuluville urheilijoille suositellaan SUEKin Reilusti paras -verkkokoulutuksen suorittamista.

Liiton johto- ja toimihenkilöille jaetaan SUEKin antidopingopas. Lisäksi heille toimitetaan ja heidät perehdytetään SAHL:n kilpailumanipulaation torjuntaohjelmaan. Liiton johto- ja toimihenkilöille suositellaan SUEKin Reilusti paras -verkkokoulutuksen suorittamista.

Toiminnanjohtaja koordinoi kilpailumanipulaatiokoulutusta liitossa. Liiton vastuuhenkilönä toiminnanjohtaja osallistuu vuosittain SUEKin järjestämään koulutukseen. SAHL hallitus seuraa koulutusvelvoitteiden toteutumista ja raportoi niistä SUEKille.

Koulutusasioiden toteutumista seurataan hallituksen kokouksessa. Toiminnanjohtaja kilpailumanipulaation torjuntaohjelman vastuuhenkilönä raportoi koulutusten toteutumisesta hallitukselle. Koulutussisältöä päivitetään tarvittaessa ja päivistytyössä hyödynnetään SUEKin materiaalia.

6.2 Tiedotus ja viestintä

SAHL pyrkii tiedotuksen avulla ehkäisemään kilpailumanipulaatiota. Kilpailumanipulaation viestinnässä keskeistä on, että asia on esillä, jotta se tunnistetaan ja ilmiöön suhtaudutaan kielteisesti. SAHL huolehtii, että aihe on vuosittain esillä viestinnässä. Jäsenseuroja pyritään tavoittamaan aiheeseen liittyen viestinnän välityksellä, uutiskirjeen, nettisivujen sekä sosiaalisen median päivitysten kautta. Seuroja kannustetaan lisäämään linkitys SUEKin materiaaleihin nettisivuilleen. SAHL julkaisee SUEKin tiedotteita, sekä tiedottaa omien www-sivujensa (www.biathlon.fi), uutiskirjeen ja sähköpostin välityksellä kilpailumanipulaatioon liittyvästä informaatiosta. SAHL:n kilpailumanipulaation torjuntaohjelma on esillä liiton nettisivuilla sekä siihen on linkitys SUEKin www-sivuilla. Lisäksi liiton sivuilla on linkitys ILMO-palveluun, jonne voi ilmoittaa urheilijan tai muun toimijan epäilyttävästä toiminnasta. Materiaalia jaetaan mahdollisuuksien mukaan SAHL:n tapahtumissa. Kilpailumanipulaatioon liittyvästä tiedotuksesta ja viestinnästä vastaa toiminnanjohtaja.

6.3 Sopimukset ja lajisäännöt

Liitto, sen jäsenet ja jäsenten jäsenet sitoutuvat kaikkiin keinoin ehkäisemään kilpailutulosten tai -tapahtumien manipulointia. Liiton ja sen jäsenten toimintaan osallistuvat henkilöt, jotka ovat velvollisia noudattamaan näitä sääntöjä seurajäsenyytensä tai muiden järjestelyiden kautta, eivät saa itse tai edustajansa kautta lyödä vetoa tai muilla tavoin osallistua tai vaikuttaa vedonlyöntiin oman kilpailunsa kilpailutapahtumista.

SAHL:n toimintasäännöissä on säädetty kilpailutapahtumien tai -tulosten manipulointi- sekä vedonlyöntikiellosta (11§). Tarkemmin asiasta säädetään SAHL:n kurinpitösäännöissä. SAHL:n

toimintasuunnitelmaan lisätään kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteet vuosittain. Toimintasuunnitelman valmistelee toimihenkilöt ja sen hyväksyy hallitus.

Kurinpitosääntöjen mukaan rangaistavaksi katsotaan kilpailun lopputuloksia ja kilpailutapahtumia koskevat manipuloinnit sekä niiden yritykset. Lisäksi rangaistavaksi katsotaan, mikäli urheilutoimija ei ilmoita tiedossaan olevasta manipuloinnista liitolle, seuralle tai SUEKille. Urheilutoimijoiksi katsotaan seuratoimijat, urheilijat, valmentajat, huoltajat sekä muut joukkueen kanssa kiinteästi tekemisissä olevat henkilöt.

SAHL:n valmennusryhmiin kuuluvien urheilijoiden ja edustusjoukkueurheilijoiden (liiton ryhmien ulkopuolelta edustusjoukkueisiin valittavat urheilijat) sopimukseen, toimihenkilöiden työsopimukseen sekä yhteistyösopimukseen sisällytetään pykälä kilpailumanipulaation torjumisesta. Aiheeseen liittyvät pykälät tarkistetaan vuosittain ja pidetään ajanmukaisina.

6.3.1 Valmennusryhmiin ja edustusjoukkueisiin kuuluvien urheilijoiden sopimukset

Valmennusryhmiin kuuluvien urheilijoiden sopimukseen kirjataan velvoite kilpailumanipulaation torjumisesta. Sisäpiiritiedon jakaminen ulkopuolisille katsotaan kilpailumanipulaatioksi, ja se on tuomittavaa. Urheilija sitoutuu torjumaan kilpailumanipulaatiota, ja ilmoittamaan havaitessaan sellaista. Urheilija sitoutuu olemaan lyömästä vetoa omasta tai yhteistyöseuran kilpailutapahtumasta. Urheilijoiden sopimuksista vastaa toiminnanjohtaja.

6.3.2 Valmentajien työsopimukset

Suomen Ampumahiihtoliiton työntekijä sitoutuu olemaan harrastamatta vedonlyöntiä tai muutenkaan osallistumaan kilpailumanipulaatioon valmentamaansa joukkuetta tai urheilijoita tai muita Suomen maajoukkueita tai urheilijoita koskevasta kilpailutapahtumista. Sisäpiiritiedon jakaminen ulkopuolisille katsotaan kilpailumanipulaatioksi, ja se on tuomittavaa. Työsopimuksen mukaan valmentajat sitoutuvat torjumaan kilpailumanipulaatiota sekä ilmoittamaan, mikäli havaitsee sellaista. Ilmoittamatta jättämisestä voidaan rangaista. Valmentajien työsopimuksista vastaa toiminnanjohtaja.

6.3.3 Muiden SAHL:n toimihenkilöiden sopimukset

Suomen Ampumahiihtoliiton työntekijä sitoutuu olemaan harrastamatta vedonlyöntiä tai muutenkaan osallistumaan kilpailumanipulaatioon huoltamaansa joukkuetta tai urheilijoita tai muita Suomen maajoukkueita tai urheilijoita koskevasta kilpailutapahtumista. Sisäpiiritiedon jakaminen ulkopuolisille katsotaan kilpailumanipulaatioksi, ja se on tuomittavaa. Työsopimuksen mukaan toimihenkilöt sitoutuvat torjumaan kilpailumanipulaatiota sekä ilmoittamaan, mikäli havaitsee sellaista. Ilmoittamatta jättämisestä voidaan rangaista. Toimihenkilöiden työsopimuksista vastaa toiminnanjohtaja.

6.3.4 Yhteistyösopimukset

Yhteistyösopimuksen piirissä olevat urheilijat, valmentajat ja joukkueen jäsenet sitoutuvat noudattamaan kilpailumanipulaation torjuntaohjelmaa. Mikäli yhteistyösopimuksen piirissä olevaa henkilö tuomitaan

kilpailumanipulaatiosta, on yrityksellä oikeus irtisanoa yhteistyösopimus päättymään välittömästi. Yhteistyösopimuksista vastaa toiminnanjohtaja.

SAhL tiedostaa, että vastuullinen, avoin ja aktiivinen kilpailumanipulaation torjunta vaikuttaa sekä urheilijoiden ja heidän tukihenkilöidensä tekoihin, että koko lajin maineeseen.

6.3.5 SAhL:n lajisäännöt

SAhL:n lajisäännöissä kilpailumanipulaatio on huomioitu seuraavasti:

9.1 Urheilijoiden tausta- ja tukijoukot (esim. valmentajat, huoltohenkilöt ja seurajohtajat) sitoutuvat toimimaan urheilun eettisten periaatteiden mukaisesti eivätkä syyllisty epäurheilijamaiseen toimintaan sekä samalla sitoutuvat noudattamaan SAhL:n kilpailutoimintaa ohjaavia sääntöjä ja niihin liittyviä kurinpitomääräyksiä.

Kansainvälisissä kilpailuissa noudatetaan kansainvälisen lajiliiton (IBU) sääntöjä.

7. SEURANTA, KEHITTÄMINEN JA RESURSSIT

SAhL:n kilpailumanipulaation torjuntaohjelmaa päivitetään tarvittaessa. Sen kehittämistyössä ja tarkentamisessa pyritään käyttämään kokemuksia myös muista lajiliitoista sekä luonnollisesti SUEKista ja eri asiantuntijoilta. Ohjelman päivityksestä vastaa toiminnanjohtaja yhdessä hallituksen kanssa.

SAhL:n hallitus käsittelee ja hyväksyy kilpailumanipulaation torjuntaohjelman. Toiminnanjohtaja raportoi vuosittain ohjelman toteutumisesta hallitukselle, joka arvioi ohjelman toteutumista. Hallitus vastaa riittävästä resursseista ohjelman toteutumiseksi.

Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman toimenpiteet kirjataan vuosittain SAhL:n toimintasuunnitelmaan, ja toimenpiteiden toteutus kirjataan toimintakertomukseen.

8. VALVONTA

SAhL:n toimintasäännöt (11§) takaavat sen, että kilpailumanipulaatio huomioidaan kaikessa liiton toiminnoissa. Ampumahiihtoliitto varautuu mahdollisiin manipulaatiotapauksiin ja niiden käsittelyyn.

8.1 Tilannekuva

SUEK tekee kansallisen kilpailumanipulaation uhka-arvion kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Tilannekuvan tarkoituksena on tunnistaa riskit, jotka ovat keskeisessä osassa kilpailumanipulaation torjumisessa. Kansallisen tilannekuvan (2022) mukaan kilpailumanipulaation riski ampumahiihdossa on matala. Ampumahiihdossa ei ole tullut ilmi kilpailumanipulaatiotapauksia ja vedonlyönnin määrä niin kansallisesti

kuin kansainvälisesti on vähäistä. Suomalaisiin urheiluseuroihin ei liity merkittäviä yksityisiä tai kansainvälisiä omistuksia tai epämääräisiä sponsoritahoja. Tietoon ei ole tullut epäilyksiä siitä, että ampumahiihtoa käytettäisiin hyväksi rikollisessa toiminnassa. Ampumahiihto kuuluu matalan riskin lajeihin, ja lajiliitto pyrkii ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin uhkien minimoimiseksi. Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteena on, että suunnitelmallisilla ja tehokkailla toimenpiteillä pystytään säilyttämään riski mahdollisimman pienenä.

Suomessa tilanne kilpailumanipulaation suhteen on rauhallinen. SUEKin tietoon ei ole tullut viime vuosina merkittäviä kilpailumanipulaatioepäilyjä.

8.2 Kilpailumanipulaatioepäilyistä ilmoittaminen

Urheilutoimijat ovat vastuullisia ilmoittamaan tiedossaan olevasta kilpailumanipulaatiosta liitolle, seuralle tai SUEKille. Tietojen ja vihjeiden antaminen on mahdollista myös nimettömästi. Liiton nettisivuilla on linkitys SUEKin ILMO-raportointijärjestelmään, jonne voi ilmoittaa urheilijan tai muun toimijan epäilyttävästä toiminnasta. Liiton toimistoon voi olla yhteydessä, mikäli havaitsee kilpailumanipulointia tai epäilyttävää toimintaa ampumahiihdossa. Ampumahiihtoliiton yhteyshenkilönä toimii ensisijaisesti toiminnanjohtaja.

8.3 Kilpailunjärjestäjän velvoitteet

Liitto tiedottaa kilpailunjärjestäjiä kilpailumanipulaation valvonnasta ja niihin liittyvistä velvoitteista. Kilpailunjärjestäjä on velvollinen ehkäisemään kilpailumanipulaatiota kilpailutapahtumaan liittyvissä toiminnoissa.

8.4 Liiton velvoitteet

Liitto tekee tiivistä yhteistyötä SUEKin kanssa. Kansainvälisesti Ampumahiihtoliitto tekee yhteistyötä kansainvälisen lajiliiton (IBU) kanssa.

Kansainvälisessä yhteistyössä SAHL pyrkii vaikuttamaan kansainvälisen kilpailumanipulaation torjuntaan ja toimimaan esimerkillään edelläkävijänä.

8.5 Yhteyshenkilö

Ampumahiihtoliitto nimeää kilpailumanipulaatioasioihin yhteyshenkilön. Yhteyshenkilö kuuluu lajiliittojen kilpailumanipulaation yhteistyöverkostoon, jonka toiminnasta vastaa SUEK. Verkosto mahdollistaa toimijoiden välisen yhteydenpidon sekä tiedottamisen ajankohtaisista kilpailumanipulaatiota koskevista asioista ja ilmiöistä. Ampumahiihtoliiton yhteyshenkilö vastaa SAHL:n kilpailumanipulaation torjuntaohjelmasta ja osallistuu SUEKin koulutuksiin. Yhteyshenkilöön otetaan yhteyttä kriisitilanteessa tai sen uhatessa. Kriisitilanteet selvitetään yhteistyössä SUEKin kanssa.

Ampumahiihtoliiton yhteyshenkilönä toimii ensisijaisesti toiminnanjohtaja.

9. RIKKEET JA SEURAAMUSKÄYTÄNTÖ

Kilpailutapahtuman kulkuun tai lopputulokseen vaikuttaminen on tuomittavaa ja siitä seuraa rangaistus. Urheilutoimija on velvollinen ilmoittamaan havaitsemastaan kilpailumanipuloinnista tai sen epäilystä. Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnistä voidaan rangaista. Rangaistuksista määrätään SAhL:n kurinpitosäännöissä. Kun urheilija, valmentaja tai muu liiton toimihenkilö syyllistyy kilpailumanipulaation, häntä voidaan rangaista siitä SAhL:n kurinpitosääntöjen mukaisella seuraamuksella. Ohessa on koottu tietoa kilpailumanipulaatiotapauksiin liittyvistä seuraamuksista.

9.1 Rikkomukset

SAhL:n kurinpitosääntöjen (2 § rikkomuksen laatu) mukaan rangaista voidaan sitä,

1. joka urheilee, yrittää urheilla tai ehdottaa urheilemista ennakolta sovittuun lopputulokseen pyrkien tai muulla tavoin manipuloi tai pyrkii manipuloimaan kilpailutapahtumia tai laiminlyö tällaista toimintaa koskevan tiedonantovelvollisuuden liitolle tai seuralle;
2. joka lyö vetoa omasta kilpailutapahtumastaan tai siihen liittyvistä muista kilpailuista tai oman seuran tai yhteistyöseurojen kilpailuista. Vedonlyönnillä tarkoitetaan sekä omaa että edustajan kautta tapahtuvaa vedonlyöntiä tai muulla tavoin siihen vaikuttamista;
3. joka jakaa seuran tai joukkueen sisäpiiritietoa ulkopuolisille. Tällaista tietoa on esimerkiksi julkistamattomat joukkueen kokoonpanotiedot, urheilijoiden terveydentilat ja kilpailutaktikat;
4. joka syyllistyy kilpailussa tai sen ulkopuolella urheilun eettisten periaatteiden vastaiseen käytökseen tai laiminlyö liiton sääntöihin ja määräyksiin perustuvan velvollisuuden puuttua tällaiseen käytökseen.

9.2 Seuraamukset

SAhL:n kurinpitosääntöjen (3 § rangaistuslajit) mukaan mahdollisia seuraamuksia yksilölle ovat varoitus, sakko tai määräaikainen kilpailu- tai toimitsijakielto. Seuralle mahdollisia seuraamuksia ovat sakko, seurajoukkueena kilpailun tai tapahtuman osallistumisoikeuden menettäminen tai kilpailun tai tapahtuman järjestämisoikeuden menettäminen.

10. TOIMINTAOHJE KILPAILUMANIPULAATIOEPÄILYSSÄ

Urheilijan, urheilijan tukihenkilön tai toimihenkilön tulee aina ilmoittaa eteenpäin havaitessaan kilpailumanipulaatiota tai epäillessään manipulointirytytystä. Ilmoituksen voi tehdä valmentajalle tai liiton toimihenkilöille, joilla on velvollisuus viedä asia eteenpäin. Kilpailumanipulaatioepäilystä voi ilmoittaa myös suoraan SUEKin ILMO-palveluun, jossa ilmoituksen voi halutessaan tehdä nimettömänä.

Ampumahiihtoliitto on laatinut toimintaohjeen kilpailumanipulaatiotapauksia varten.

1. Yhteydenotot mahdollisista kilpailumanipulaatioepäilyistä kohdennetaan SUEKille tai SAHL kilpailumanipulaation yhdyshenkilölle. Yhteystiedot löytyvät nettisivuilta. SUEKin ILMO-raportointijärjestelmään voi jättää ilmoituksen tai vihjeen epäilyttävästä toiminnasta nimellisenä tai nimettömästi.
2. Kilpailumanipulaatioepäilyn alustava käsittely toteutetaan Ampumahiihtoliiton toimesta. Tapauksen käsittelystä vastaa liiton kilpailumanipulaation yhdyshenkilö. Saatavilla olevien tapahtumatietojen perusteella päätetään jatkotoimista.
3. Kaikista tapauksista ilmoitetaan SUEKin tutkintapäällikölle. Yhteistyöstä käydään keskustelu SUEKin ja liiton välillä tapauskohtaisesti. Tässä kohtaa sovitaan tapauksesta tiedottamisesta, rooleista ja vastuista (ks. kohta 11).
4. Tarvittaessa SUEK vie asian kansallisen yhteistoimintaryhmän käsiteltäväksi. Yhteistoimintaryhmässä on mukana mm. poliisi. Poliisi päättää mahdollisista rikostutkinnallisista toimenpiteistä ja lajin kurinpitoeelin kilpailullisista seuraamuksista.
5. Mikäli tapaus ei johda rikostutkinnallisiin toimenpiteisiin, lajiliitto voi pyytää SUEKin apua niiden asioiden selvittämisessä, jotka eivät täytä rikoksen tunnusmerkistöä. SAHL tekee selvityksen asiasta yhteistyössä SUEKin kanssa.
6. Selvityksen päätyttyä SAHL harkitsee asian viemistä kurinpitokäsittelyyn tai vaihtoehtoisesti päättää asian käsittelyn.
7. Tarvittaessa asianosaisia tiedotetaan asian käsittelyn päättämisestä tai sen lopputuloksesta. Tiedotusvastuu on lajiliitolla.

11. TOIMINTA JA VIESTINTÄ POIKKEUSTILANTEESSA

SAHL on laatinut viestintäsuunnitelman kriisitiedottamiseen.

1. Asiasta tiedon saanut SAHL:n henkilö (toiminnanjohtaja) informoi välittömästi SAHL:n hallituksen puheenjohtajaa, päävalmentajaa, lajipäällikköä sekä valmennus- ja kilpailuvaliokunnan puheenjohtajaa. Edellä mainitut henkilöt muodostavat johtoryhmän, joka päättää asian tiedottamisen ajankohdasta sekä muista yksityiskohdista. Liitto tekee tiivistä yhteistyötä SUEKin kanssa.

2. Johtoryhmä informoi asiasta asianosaisia. Asianosaiset veloitetaan saapumaan tiedotustilaisuuteen, mikäli sellainen järjestetään. Johtoryhmä sopii myös tiedottamisen tavoista ja aikataulusta. Johtoryhmä päättää kuka/ketkä kommentoivat asiaa liiton nimissä.
3. Tapauksesta informoidaan välittömästi, kuitenkin viimeistään ennen mahdollista lehdistötilaisuutta, SAHL:n koko hallitusta sekä muuta henkilöstöä. Samalla kerrotaan tiedottamisen aikataulu ja pelisäännöt.
4. Medialle kerrotaan tapauksesta mahdollisimman nopeasti liiton seuraamuksesta tekemän päätöksen jälkeen. Ensimmäinen lyhyt tiedote välitetään Suomen Tietotoimiston kautta ja samalla tiedotteeseen lisätään kutsu (STT:n kautta) mahdollisesta yksityiskohtaisemmasta tiedotustilaisuudesta (tarkka aika ja paikka) jos sellainen järjestetään. Tiedote välitetään STT:n jälkeen myös liiton oman toimittaja-/medialistan mukaan.
5. Jos tiedotustilaisuus pidetään, se pyritään järjestämään mahdollisimman nopeasti, viimeistään vuorokauden kuluttua ensimmäisestä tiedonsaannista sekä vähintään muutaman tunnin varoitusajalla ensimmäisen tiedotteen lähettämisestä. Tiedotteen ja tiedotustilaisuuden välisenä aikana asian kommentointi rajataan SAHL:n puheenjohtajalle tai johtoryhmän erikseen nimeämälle henkilölle (ks. kohta 3).
6. Tiedotustilaisuuteen pyritään saamaan asianosaisten ja liiton johdon lisäksi myös SUEKin asiantuntija.
7. Tiedotustilaisuuden yhteydessä julkaistaan virallinen tiedote. Asianosaiset, SUEKin asiantuntija sekä SAHL:n johto vastaavat toimittajien kysymyksiin. Tiedotustilaisuuden päätyttyä asiaa kommentoi tarvittaessa vain liiton johto.
8. Tapauksesta puhutaan oikein nimin kiertoilmaisuja välttäen, täsmällisesti sekä totuudenmukaisesti. Asian tiedottamisen yhteydessä pyritään joustavuuteen median suuntaan. Tarvittaessa lehdistötilaisuudessa järjestetään tulkkaus. Virallinen tiedote käännetään mahdollisimman nopeasti myös englanniksi, jotta se voidaan jakaa tarvittaessa kansainväliselle medialle. Tiedotuksen muotoilussa ja tilaisuuden järjestelyissä hyödynnetään tarvittaessa SUEKin ammattitaitoa.

Hyvään kriisiviestintään kuuluu myös niin sanottujen heikkojen signaalien havainnointi eli mahdollisten nousevien teemojen huomaaminen mahdollisimman aikaisin. Heikkoja signaaleja voi havainnoida esimerkiksi niin sosiaalisen median keskusteluja kuin perinteisen median uutisointia seuraamalla tai kuuntelemalla, mitä katsomoissa ja pukukopeissa puhutaan.

12. LISÄTIETOA

Suomen Urheilun Eettinen Keskus SUEK ry:n nettisivuilta löytyy paljon lisämateriaalia aiheesta. Epäselvissä tilanteissa voi olla yhteydessä SUEKin tutkintaan. Liiton jäseniä kehoitetaan ottamaan aktiivisesti osaa SUEKin tilaisuuksiin. Myös kilpailunjärjestäjät voivat liiton kautta tilata SUEKin esittelypisteen tapahtumaansa.

Internetistä löytyy kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvää tietoa, mm:

Suomen Urheilun Eettinen Keskus SUEK ry

Valimotie 10, 00380 Helsinki, puh. (09) 3481 2020

www.suek.fi

- Koulutusmateriaalia eri kohderyhmille
- ILMO-raportointijärjestelmä

Euroopan neuvosto

<https://www.coe.int/en/web/sport/>

IOC – International Olympic Committee

www.olympic.org/ioc

WADA – World Anti-Doping Agency

www.wada-ama.org

- Kansainvälinen kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelo
- Kansainvälinen testaus- ja tutkintastandardi
- Kansainvälinen erivapausstandardi
- Maailman antidopingsäännöstö

IBU – International Biathlon Union

Peregrinstrasse 14, 5020 Salzburg, Austria, puh. +43 662 855 050

www.biathlonworld.com

- Kansainvälisen ampumahiihtoliiton lajisäännöt

BIU – Biathlon Integrity Unit

Sonystrasse 20, 5081 Anif b. Salzburg, Austria, puh. +43 662 85 50 50 16

info@biathlonintegrity.com

<https://www.biathlonintegrity.com/>

Suomen Olympiakomitea

Valimotie 10, 00380 Helsinki, puh. (09) 348 121

www.olympiakomitea.fi

Suomen Paralympiakomitea

Valimotie 10, 00380 Helsinki, puh. +358 40 823 1232

www.paralympia.fi

Urheilun oikeusturvalautakunta

Valimotie 10, 00380 Helsinki

<http://www.oikeusturvalautakunta.fi/>

Urheilun Kansainvälinen vetoomustuomioistuin CAS

Avenue de Beaumont 2, CH-1012 Lausanne, puh. +41 (21) 613 5000

<http://www.tas-cas.org/en/index.html>

info@tas-cas.org